

Sygn. akt V CZ 13/16

POSTANOWIENIE

Dnia 28 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Kwaśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Owczarek

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa T. M.

przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 kwietnia 2016 r.,

zażalenia strony pozwanej na wyrok Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 26 listopada 2015 r., sygn. akt I ACa [...],

oddala zażalenie, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego Sądowi, który wyda orzeczenie kończące postępowanie w sprawie.

UZASADNIENIE

Sąd II instancji, działając na podstawie art. 386 § 4 k.p.c., wyrokiem z dnia 26 listopada 2015 r. uchylił zaskarżony apelacją powoda wyrok Sądu I instancji oddalający powództwo i przekazał mu sprawę do ponownego rozpoznania. Sąd Apelacyjny stwierdził, że Sąd I instancji oddalił powództwo wyłącznie wskutek uznania zasadności zgłoszonego przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczenia powoda. W ocenie Sądu odwoławczego podniesienie zarzutu

przedawnienia stanowiło jednak nadużycie przez stronę pozwaną jej prawa podmiotowego w rozumieniu art. 5 k.c.

Oddalenie powództwa przez Sąd I instancji wyłącznie wskutek błędnego uwzględnienia zarzutu przedawnienia roszczenia spowodowało, że zaistniała przesłanka do zastosowania art. 386 § 4 k.p.c. w postaci nierozpoznania przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy, stwierdził Sąd odwoławczy. Sąd ten uznał zarazem, że nie czuł się władnym przeprowadzać postępowania dowodowego na okoliczność zaistnienia szkody i jej wysokości, ponieważ rozpoznanie całego żądania godziłoby w konstytucyjną zasadę instancyjnej kontroli orzeczeń.

W zażaleniu strony pozwanej, zaskarżającej wyrok Sądu odwoławczego na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c., zarzucono nieuwzględnienie istnienia podstaw do wydania rozstrzygnięcia merytorycznego przez Sąd drugiej instancji. Żalący Skarb Państwa akcentuje w zażaleniu spóźnione zgłoszenie przez powoda wniosku dowodowego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność wysokości poniesionej szkody, co powinno skutkować oddaleniem powództwa jako nieudowodnionego.

Z kolei powód w odpowiedzi na zażalenie wniósł o oddalenie zażalenia i obciążenie pozwanego kosztami postępowania, akcentując procesowe granice przedmiotowego zakresu kontroli Sądu Najwyższego w niniejszym postępowaniu zażaleniowym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kognicja Sądu Najwyższego rozpoznającego zażalenie wniesione na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. sprowadza się do dokonania oceny i kontroli, czy zaistniała którakolwiek spośród obu alternatywnie ujętych w art. 386 § 4 k.p.c. przesłanek procesowych, pozwalających Sądowi drugiej instancji na uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Przesłankami tymi są wyłącznie nierozpoznanie przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo wymóg przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości dla wydania wyroku.

Wśród ustawowych przesłanek pozwalających na uchylenie wyroku nie ma więc przesłanki w postaci istnienia podstaw do wydania rozstrzygnięcia

merytorycznego przez Sąd drugiej instancji, którą to okoliczność akcentuje strona żaląca na wstępie opisu zarzutów zażalenia. Innymi słowy, badaniem Sądu Najwyższego może być objęty jedynie ewentualny błąd sądu odwoławczego przy kwalifikowaniu określonej sytuacji procesowej jako spełniającej którąkolwiek z alternatywnie ujętych w art. 386 § 4 k.p.c. ustawowych przesłanek pozwalających na wydanie orzeczenia kasatoryjnego (por. postanowienie SN z dnia 21 maja 2015 r., IV CZ 10/15, niepubl.).

Trafnie wywodzi więc Sąd Apelacyjny, że przesłanka nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy wystąpiła, ponieważ Sąd ten oddalił powództwo wyłącznie wskutek uwzględnienia podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia dochodzonego przez powoda roszczenia majątkowego, a więc z uzasadnionym w takiej sytuacji pominięciem badania merytorycznej zasadności dochodzonego roszczenia.

Rację ma zatem Sąd drugiej instancji, że oddalenie powództwa przez Sąd I instancji wyłącznie wskutek uwzględnienia, następnie negatywnie zweryfikowanego, zarzutu przedawnienia roszczenia spełnia ustawową przesłankę nierozpoznania istoty sprawy. Sąd pierwszej instancji błędnie uznając skuteczność zgłoszenia zarzutu przedawnienia roszczenia powoda, nie badał bowiem materialnoprawnych przesłanek dochodzonego roszczenia, a więc pominął merytoryczną ocenę zarzutów i twierdzeń mogących mieć znaczenie dla materialnoprawnej oceny zasadności roszczenia powoda.

Już tylko przesądzenie wystąpienia pierwszej z alternatywnych przesłanek zastosowania art. 386 § 4 k.p.c. dowodzi trafności zaskarżonego wyroku, a zarazem bezzasadności zaskarzającego go zażalenia, którego znaczna część uzasadnienia wykracza poza przedmiotowy zakres dopuszczalnej kontroli Sądu Najwyższego w niniejszym postępowaniu zażaleniowym.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

db, jw.